מהדורת אביב - אפריל 2025

ניצוץ אחר - המגזין שלנו

בואו נדבר חינוך

עמותת "ניצוצות" מובילה קהילת מתנדבים הפועלים מתוך תשוקה
לעורר השראה בקרב כלל התלמידים בישראל.
אנחנו פותחים בפני התלמידים מרחב אפשרויות למימוש עצמי,
באמצעות רצף מפגשים מגוונים, דוגמה אישית ומעורבות חברתית.

פסח של השראה
על חג החירות ועל מפגשים שמשנים חיים

שותפים שלנו,
רגע לפני חג הפסח, אנחנו שמחים וגאים לשתף אתכם בפעילות המשותפת שלנו בחודשים האחרונים. המגזין יעניק לכם הצצה למפגשים המשמעותיים שלכם עם תלמידות ותלמידים רבים במערכת החינוך בישראל.
תודה לכם על כל מפגש, על הדלקת הניצוצות ועל ההשראה שהבאתם לכל מקום בו פעלתם.
אנחנו מאחלים לכם חג חירות שמח, מלא התחדשות וצמיחה, ושנמשיך יחד להוביל שינוי משמעותי.

קריאה מהנה...

ניצוצות

ניצוצות של השראה ברידינג 3
אירוע המתנדבים של ניצוצות - ניצוץ משלנו.

אמנם עברו כמעט שלושה חודשים מאז, אבל אי אפשר שלא לציין כאן את האירוע שלנו.

ביום ראשון, ה-28 בינואר, ריחפה באוויר תחושת התרגשות מיוחדת ברידינג 3 תל אביב. מאות מתנדבי ניצוצות, האנשים שמביאים איתם אור, השראה ונתינה אינסופית, התכנסו לערב שכולו הוקרה, אנרגיה חיובית והשראה הדדית. נהגנו לקיים את האירוע של העמותה מדי שנה, מאז שניצוצות הוקמה ועד הקורונה ב-2020, והשנה היה מרגש במיוחד גם אחרי ההפוגה וגם אחרי המיזוג. הערב נועד לומר תודה למתנדבים ולשותפים שלנו לדרך, שמקדישים מזמנם ומליבם במהלך השנה כולה, ומהווה עבורם הזדמנות לקבל בחזרה - ערב שכולו השראה עבור מי שמציתים את הניצוץ בקרב אלפי בני נוער ברחבי הארץ..

את הערב הנחה **דביר בנדק**, שהוביל אותו בחן ובהומור, תוך שהוא מחבר בין הקהל לבין הדוברים שעלו לבמה - אנשי ניצוץ של ממש. בין המשתתפים היו השף **אסף גרניט**, העיתונאית והקריינית **הילה קורת**, הכוריאוגרפית **נעה ורטהיים** והבמאי **אבי נשר**, שניהל שיחה מרתקת עם זוג ניצוצות, **אורי שנער**. והניצוץ המוזיקלי לקינוח היה **דוד דיאור**, שסחף את הקהל בסיפור חיים ורגש בקולו הייחודי.

כל אחד מהדוברים הביא עמו סיפור אישי, אך כולם שיתפו בסיפורים האישיים, בהרגשים מעוררי השראה שחוו, **ובכוחו של ניצוץ קטן להפוך ללהבה גדולה של תשוקה ויצירה.** המטרה הייתה ליצור ערב שמסמיין את המתנדבים באנרגיה להמשיך ולתת - ונראה שזה הצליח מעל ומעבר.

"תחושת הגאווה והשייכות ריחפה באולם. ערב שגע בכולם."

"תודה לכל מי שעסק במלאכה, יצרתם ערב מלא בקסם ובניצוצות."

"ערב מלא אור, השראה ושייכות"

"היה סופר מעניין, מקסים ומרגש מאוד. לי אישית היה כל כך כיף לראות את ניצוצות משגשגת, יציבה ומגשימה את החזון שלה בגדולה!"

"בשמי ובשם חברותיי אני רוצה להודות לעמותת ניצוצות על ערב מהנה, מרגש ומעורר השראה - קל וחומר, ניצוצות... זכות גדולה נפלה בחלקכן להיות חלק מיוחמה מבורכת זו!"

זה היה ערב שבו הניצוצות לא רק ריחפו באוויר - הם התלקחו והפכו לאש גדולה של השראה, חיבור ומשמעות. אין ספק שהאנרגיה שהצטברה באותו ערב תמשיך להאיר את הדרך של כל מי שלוקח חלק בעשייה.

תשוקה השראה קהילה

כשהייטק וחינוך נפגשים
שיתוף הפעולה עם מועדון רוטרי אביבטק בתכנית שיעור אחר

ארגון רוטרי פועל מזה למעלה ממאה שנים, עם חזון ברור: **לחבר בין אנשי מקצוע מובילים ולרתום את כישוריהם ונסיונם כדי ליצור שינוי חברתי.** אחת הדוגמאות המובהקות לכך היא **מועדון רוטרי אביבטק (AvivTEK)**, מועדון יחודי המורכב מאנשי הייטק – מנכ"לים, משקיעים, יזמים ובכירים בתעשייה. באירגון בעלי תפקידים שונים אשר מתחלפים מדי שנה (rotation - ולכן רוטרי).

שוחחנו עם **יואב בועז**, שמוביל את אחת מתוכניות ההתנדבות מטעם המועדון.

יואב סיפר לנו כי בעוד מרבית מועדוני רוטרי מתמקדים בתרומה לקהילה הגיאוגרפית שלהם, אביבטק רואה בקהילה העסקית-טכנולוגית את זירת ההשפעה המרכזית שלו. לצד סיוע למיזמים צעירים, חברי המועדון מעורבים גם בפרויקטים חינוכיים, מתוך הבנה שהשקעה בדור הצעיר היא הפתח לעתיד טוב יותר. כאן נוצר החיבור המיוחד עם **ניצוצות**.

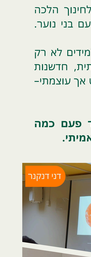
במסגרת שיתוף הפעולה, חברי רוטרי אביבטק מגיעים לכיתות ברחבי הארץ ומשמשים כמנטורים ומרצים. הם חושפים את התלמידים לעולמות של חדשנות, טכנולוגיה ויזמות, במטרה להעניק להם השראה וכלים לחשוב מחוץ לקופסה. "בכיתות שבהן אנו מרצים, אנו פוגשים תלמידים סקרנים, מלאי עניין, ששואלים שאלות ומגלים פתיחות לתכנים שלא נחשפים אליהם בדרך כלל בין כתלי בית הספר." – דני דנקנר.

גיל פינגולד, אחד המתנדבים, מספר: "לאחר שנים רבות בהייטק, אני רואה ברוטרי אביבטק פלטפורמה שמאפשרת לי לחלוק מניסיוני עם דור העתיד ולהדליק בהם את הניצוץ לעולם הטכנולוגיה. מכל הרצאה אני חוזר עם מוטיבציה ורצון להמשיך למפגש ולהרצאה הבאה."

גם דני דנקנר חווה רגעים מרגשים במפגשים עם התלמידים: "ההרצאה שלי עוסקת באתגרים הגלובליים של העולם ובדרכים לפתרונם. אחת החוויות הבלתי נשכחות הייתה כשבתום ההרצאה ניגשה אליי תלמידה ואמרה: **'אני חושבת שכל אדם בעולם צריך לשמוע את ההרצאה שלך.'** זה רגע שממחיש כמה משמעותי המפגש הזה עבורם."

המתנדבים מספרים על תחושת סיפוק עמוקה – לראות את עיניהם של התלמידים נוצצות מסקרנות, לשמוע את השאלות החכמות וללגלג דור צעיר צמא לידע. **אבי דומושיצקי**, שהעביר הרצאות בשלושה בתי ספר, משתף: "מה יותר נכון מלשתול את הזרעים הראשונים לאהבת ההייטק אצל בני הנוער? כשהתנדבנו לפרויקט ניצוצות היה לי ברור שזו ההתאמה המושלמת. הדבר שמרגש אותי בכל פעם מחדש הוא כשהתלמידים מבקשים להמשיך את השיחה גם על חשבון ההפסקה. שם אני מרגיש שהניצוץ נדלק."

עבור **אתי פז**, רוטרי אביבטק הוא המקום שבו אנשי הייטק יכולים לתרום לחינוך הלכה למעשה: "בניצוצות מצאנו בית שמאפשר לנו לחלוק את הידע והניסיון שלנו עם בני נוער. להעשיר את עולמם ולהראות להם שאפשר לחלום – ולהגשים."

במועדון רוטרי אביבטק מאמינים שהשינוי מתחיל בחינוך, והמפגשים עם התלמידים לא רק מעניקים השראה – אלא גם מעוררים מודעות להשכלות של חשיבה ביקורתית, חדשנות ויצירתיות. **דני ראי** מסכם זאת היטב: "המסר שאנחנו מביאים לכיתות הוא פשוט אך עוצמתי– כל אחד ואחת מהם הוא משהו מופלא וייחודי, והיקום רק מתחיל לתרומתם."

שיתוף הפעולה בין ניצוצות למועדון רוטרי אביבטק מוכיח פעם אחר פעם כמה כשהחיבור הוא מדויק, והרצון לנתינה השראה גדול, אפשר לעשות שינוי אמיתי.

השראה, תקומה ותקווה - "אור וחושך בדרך הביתה"
הניצוץ של אריה איתמר

כשאריה איתמר נכנס לכיתה, התלמידים לא יודעים למה לצפות. הוא המנחה הכי מבוגר בניצוצות! בן 86, וכשהוא מתחיל לספר את סיפורו – התלמידים נשאבים פנימה. לא סיפור של סבל הוא מביא איתו, אלא מסע של תקווה, אומץ ונחישות. בימים שבהם הכל מתערער והמציאות מעלה שאלות על חוסן אישי, חיבור ושייכות, יש משהו מדבק בדרך שבה אריה מספר על המסע שלו, שהתחיל אי שם באירופה של מלחמת העולם השנייה והסתיים כאן, בישראל.

הוא לא תכנן להגיע לניצוצות. "פנו אליי מהעמותה לשימור מורשת הבריחה ושאלו אם ארצה לספר את הסיפור שלי לתלמידים," הוא מספר. "בהתחלה היססתי. הייתי רגיל להופיע מול קהלים, אבל כאן כל מנחה מביא נושא אחר – טכנולוגיה, רובוטיקה, קולנוע.. חשבתי מה הסיכוי שהם יבחרו דווקא לשמוע סיפור על מסע הישרדות?"

אבל ההיסוס נעלם מהר מאוד. כבר במפגש הראשון הבין שהתלמידים מרותקים. הם לא רק הקשיבו – הם נשאבו לתוך המסע שלו. "אחד מהם אמר לי: 'חשבנו שתספר לנו על סבל, אבל אתה מספר לנו על הרפתקאות'. ואז הבנתי- הוא קלע בדיוק לנקודה. אני לא בא לדבר על הכאב, אלא על ההתמודדות, על היציאה מחושך לאור. וזה עובד – הם מקשיבים, שואלים, רוצים לדעת עוד."

להעביר מחזור בניצוצות משמעותו ארבעה מפגשים. אריה בשנים האחרונות מפזר את הניצוץ שלו במגוון בתי ספר בארץ. **(עתיד צומח כפר הארונים, עירוני א' מודיעין, תיכון גולדה מאיר בנס ציונה, נווה מדבר ועוד..)**

במפגש הראשון, הוא מספר על הבריחה מברית המועצות, הדרך הארוכה דרך אירופה, המסע היבשתי, ואז הוא לוקח אותם למסע ימי על האקסודוס המפורסמת, ומספר על כל רגעי המתח, אי הוודאות והנחישות לא לוותר. במפגש השני הרגע שבו הוא עולה לארץ כילד בכיתה ב' אחרי מסע של שנה וחצי. "אני מספר להם איך אני פוגש את הצברים, על ההסתגלות, התנאים הפיזיים, הכלכליים ומגלה את החיים החדשים, אני מספר להם איך המסע הזה השפיע על כל ההוויה שלי. לא פעם יש בכיתה תלמידים יוצאי אתיופיה, ואני מספר להם שהמסע שלהם דומה לשלי. זה מחבר אותם מיד, הם מבינים על מה אני מדבר."

בניצוץ בשטח הוא לוקח את התלמידים לסיור ברחובות תל אביב הישנה, לראות את הים ביפו, אל המקומות שבהם גדלו ילדי המהגרים, שם הם יכולים לחוש קצת את ההיסטוריה שהוא מדבר עליה. אריה מספר להם על ההוויה של ילדי המהגרים, הכנופיות, השכונות, ותנועות הנוער דרך מעבר ב-10 תחנות בת"א.

"בפעמים שהיה בעייתי לצאת לשטח בעקבות המצב, לקחתי את התלמידים למופע שנקרא מקזבלנקה להמבורג – אני מוביל אותו בארץ והוא כולל תערוכה ,סרט וסיפורים שלי ושל הדור השני של הצפון אפריקאיים. אז כשבוטל הסיור שטח במסגרת ניצוצות עשינו את המופע והיה מדהים.

חלק מהמסע היבשתי שלי השפיע וגרם לכך שאהפוך לגיאולוג. אצלי בחצר יש אתר שנקרא מסע לבטן האדמה- 7 תחנות עם אבנים מכל העולם ואני מסביר על כדור הארץ. זו נגזרת אחרת מהסיפור שלי ויצא לי כמה פעמים להביא תלמידים לשם, לספר את ההיסטוריה מזווית קצת אחרת."

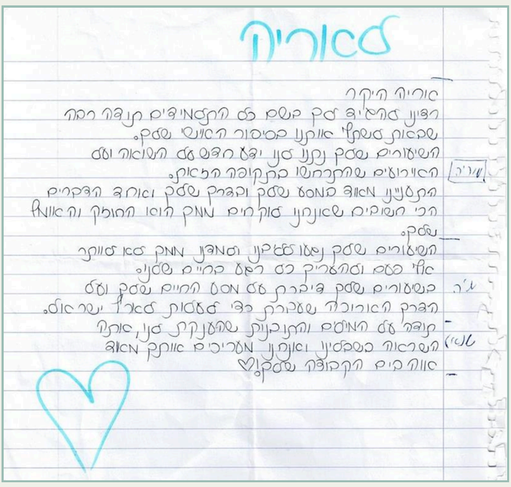
ואז הגיע ה-7 באוקטובר. "המלחמה הזו הכניסה אותי לטלטלה כמו את כולם. הרגשתי שאני לא יכול לשבת בבית. אז נסעתי לדרום, עבדתי עם חקלאים שאיבדו את הפועלים שלהם. זה היה סוג של תרפיה. אבל אז הבנתי – **החלק הכי חשוב הוא להמשיך לספר את הסיפור שלי. דווקא עכשיו.** כי אם יש משהו שהתלמידים צריכים לשמוע, זה את המסר הזה: **גם בזמנים הכי קשים, אפשר למצוא את הדרך קדימה.**"

ואכן, מאז המלחמה, השיחות עם התלמידים הפכו עמוקות יותר. "הם מקשיבים אחרת. מבינים שהמסע שלי, שהוא מסע של תקווה והתגברות, מדבר גם עליהם. אני רואה בעיניים שלהם איך זה נוגע בהם."

בסוף כל מפגש, תמיד ניגשים אליו כמה תלמידים. רוצים לשאול עוד, להמשיך לשמוע. "אני מרגיש שזו שליחות," הוא אומר.

"לספר, לתת להם פרספקטיבה, להזכיר להם שגם כשנדמה שהכול חשוך – יש דרך למצוא את האור."

מכתב מקבוצת תלמידי הניצוץ של אריה, בסיום מחזור ניצוצות

תשוקה השראה קהילה

"לגעת בנקודת המפנה של בני הנוער" – שיעור אחר עם כלמוביל

ראיון עם שרון גמבשו, מנכ"ל כלמוביל נדל"ן ומוביל התכנית.

ספר לנו על תפקידך בחברה ועל הדרך שעשית עד כה.
אני משמש כמנכ"ל כלמוביל נדל"ן והצטרפתי לקבוצת כלמוביל לפני כשנה וחצי. במסגרת תפקידי, אני מוביל את פעילות החברה בתחום הנדל"ן, אך לצד העשייה העסקית, אני מאמין גדול בכוחה של אחריות חברתית ובהשפעה ארוכת טווח של ארגונים על הקהילה – ובפרט על הדור הצעיר.

מהי לדעתך ההשפעה של הארגון על בני הנוער דרך תכנית "שיעור אחר"?
תכנית "שיעור אחר" מייצרת חיבור ייחודי בין מנהלים ואנשי מקצוע מתחומים שונים לבין תלמידים שנמצאים בדיוק בנקודת העיצוב האישית והמקצועית שלהם. המפגש הזה הוא כמו "צומת דרכים" עבור בני הנוער – רגע שבו כל תובנה, השראה או עצה שניתנת יכולה להשפיע על מסלול חייהם. בעיניי, זו הזדמנות נדירה עבורנו לא רק לשתף מהידע והניסיון שלנו, אלא גם להעניק להם אמונה בעצמם, להראות להם שאפשר לחלום ולהגשים, ולסייע להם להתמודד עם אתגרים בדרך לצמיחה אישית ושבסופו של דבר כל אחד יכול לעצב את עתידו.

תלמידי מגמת אוטו-טק מתיכון טכנולוגי נחלים במפגש עם שרון

איך אתה מרגיש שאתם כארגון והמתנדבים נתרמים מהפעילות?
אני מאמין שהנתינה היא תמיד הדדית. עבורנו, המתנדבים, זו זכות גדולה להיות שם עבור בני הנוער, לשתף, לחלוק איתם את הידע והניסיון שצברנו, ולייעץ להם מנקודת מבט של מי שכבר עבר דרך דומה. בנוסף, החיבור הזה מחזק את תחושת השליחות בקרב אנשי החברה ומאפשר לנו להרגיש שאנחנו לא רק בונים עסקים, אלא גם משפיעים על העתיד של הדור הבא. אני מקווה מאוד שנזכה להשפיע על החלטות נכונות שיבנו עתיד טוב יותר לכולם.

מתוך איזה נרטיב אתה פועל לקדם את התכנית בקרב מנהלים נוספים?
"כל אחד יכול".
אני מאמין שלכל אדם – לא משנה מה הרקע שלו – יש משהו בעל ערך לחלוק עם אחרים. כולנו עברנו מסע, חווינו אתגרים והתגברנו על מכשולים, ולכל סיפור אישי יש את הכוח להעניק השראה ולתת מוטיבציה למי שנמצא בתחילת הדרך שלו. לכן, אני רואה חשיבות אדירה בגיוס מנהלים נוספים לתכנית – כל אחד מהם יכול להפוך למודל לחיקוי וליצור השפעה משמעותית על חייהם של בני הנוער.

האם יש רגעים מיוחדים או סיפורים שזכורים לך במיוחד מהמפגשים עם התלמידים?
בעידן שבו ה"קשב" הוא משאב במחסור, פגשתי בני נוער שהקשיבו ולקחו חלק פעיל בשיעור בצורה מעוררת התפעלות. אחד הרגעים המיוחדים עבורי היה בסוף השיעור – כשבדרך כלל התלמידים ממהרים לצאת מהכיתה, הופתעתי שקבוצה גדולה נותרה לשאול שאלות, ביקשה לשמוע עוד, ואפילו התעניינה באפשרות להצטרף לקבוצת כלמוביל בעתיד. זה היה רגע שסימן לי עד כמה למפגשים האלה יש משמעות והשפעה אמיתית על עתידם של הצעירים.

תשוקה השראה קהילה

איך משחק בן 4,000 שנה מכין תלמידים לחיים האמיתיים?
הניצוץ של שביט פרגמן

איך לומדים לקבל החלטות, לנהל משאבים ולפתח חשיבה יצירתית – דרך משחק? זה בדיוק מה שגילו מעל 70 תלמידים ומורים משלושה בתי ספר ברחובות ונס ציונה, שהשתתפו בניצוץ הייחודי של **שביט פרגמן**, מנכ"ל חברת הייעוץ האסטרטגי Mind Pharma Europe, מרצה לאסטרטגיה ומתנדב בניצוצות מאז 2019.

משחק גו, משחק אסטרטגיה יפני בן 4,000 שנה, נחשב לאחד המאתגרים ביותר בעולם – עד כדי כך שהוא הצליח להציב אתגר אמיתי אפילו למחשבי הבינה המלאכותית המתקדמים ביותר. אבל מעבר לאתגר המשחקי, גו משמש גם כלי לפיתוח מיומנויות קריטיות: פתרון בעיות, ראייה רחבה, שיפור זיכרון, קבלת החלטות, תכנון לטווח ארוך, איזונים, יכולת הנמקה וגמישות מחשבתית.

השנה (תשפ"ה), שביט פרגמן העביר חמישה מחזורים, בהם שלושה מחזורי ניצוצות במקביל בשלושה בתי ספר שונים – **קציר א' ברחובות, תיכון ע"ש גולדה מאיר בנס ציונה, ותיכון בן גוריון בנס ציונה** – מעשיר, מעצים ומעורר השראה אצל עשרות תלמידים.

התלמידים לא רק למדו את חוקי המשחק- אלא גם חידדו את יכולותיהם בהתמודדות עם חוסר ודאות, הסקת מסקנות ושיפור תהליכי קבלת החלטות.

מהכיתה למכון ויצמן – ולחיים עצמם

אחד מרגעי השיא של התוכנית היה "ניצוץ בשטח" – מפגש מיוחד שהתקיים במכון ויצמן למדע, בו השתתפו פרופ' דוד פלג, דיקן הפקולטה למתמטיקה, והדוקטורנטים לפיזיקה ערן ברנשטיין ואילן בסודו, שמנהלים את מועדון הגו של המכון. לצד משחקים משותפים ושיח מעמיק, התלמידים זכו לראות כיצד המשחק מתחבר לעולמות המדע והמחקר.

ההשפעה של הגו חורגת מגבולות הכיתה: באוניברסיטאות מובילות בעולם, כולל בתוכניות תואר שני במנהל עסקים, המשחק משמש ככלי לפיתוח אסטרטגיות לקבלת החלטות. גוגל רכשה ב-2014 את חברת הבינה המלאכותית DeepMind שהצליחה לנצח את אלוף העולם במשחק הגו! היום, אותה טכנולוגיה משמשת לפריצות דרך נוספות במדע.

מייסד דיפ מיינד קיבל דרגת 9 דן מקצוען בגו וזכה לאחרונה (אוקטובר 2024) בפרס נובל בכימיה על יישום נוסף של התוכנה בכימיה.

חינוך שחושב קדימה

שיתוף הפעולה הייחודי בין ניצוצות, בתי הספר ומכון ויצמן דרך שביט הכוכב שלנו, ממחיש כיצד למידה חווייתית יכולה לעצב את דור העתיד. בעזרת משחק עתיק עם חשיבה מודרנית, התלמידים יוצאים עם כלים שיעזרו להם לא רק בלימודים, אלא גם בקבלת החלטות בעולם האמיתי.

שאלות לסיום עם שביט פרגמן:

• איזה רגע מתוך המפגשים עם התלמידים הכי ריגש או הפתיע אותך?

מאוד התרגשתי כאשר תלמידתי מכצנלסון כפר סבא, שהיתה בניצוץ באוקטובר 2024, העבירה איתי את ההדרכה הראשונה בבית הספר קציר. זכיתי להכיר קבוצות נערים ונערות חכמים, מקסימים ומיוחדים שבאו בשמחה ורצון לניצוץ. מרגש אותי מאוד להיות חלק מהעשייה של ניצוצות!

• משהו שתרצה לשתף או לומר לסיום?

אני תקווה שנצליח להקים מועדון ופעילות גו לנוער בבתי הספר וביניהם ומתוכם יצמחו אלוף/ת ישראל לנוער ובוגרים... ומדעני העתיד – השמיים אינם הגבול.

גו כדרך למצוינות, והכלים ששיתפתי איתם יכולים ללוות אותם שנים רבות.

תזכרו: גו מייטיב עם הטוב ומשכלל את המשוכללל!!

חטיבת קציר ברחובות במפגש שיא במכון ויצמן, משחקים גו

תשוקה השראה קהילה

מעבר לחומר: איך נירית אמיר הפכה תמיכה לימודית דרך 'שיעור ביחד', לפרויקט כיתתי מסקרן

נירית אמיר היא מהנדסת במשרה מלאה, אמא לשלושה – ומתנדבת בתכנית "שיעור ביחד", דרך פרויקט 'דור העתיד' של התעשייה האוירית, מקום עבודתה ב-15 שנים האחרונות. במסלול חייה תמיד הייתה משיכה לעולם החינוך וההתנדבות, ולכן כשהגיעה ההזדמנות לשלב בין הידע ההנדסי שלה לבין הוראה לתלמידים – היא קפצה עליה ללא היסוס. היום, **בבית הספר יסודות בפתח תקווה**, היא לא רק תומכת הוראה במדעים לכיתות ו', אלא גם מובילה פרויקטים חווייתיים שמציתים את הדמיון ואת החשיבה של התלמידים.

נירית החלה את דרכה בתחילת שנת הלימודים כחונכת לתלמידים שהתקשו בלימודים במסגרת "שיעור ביחד", תומכי הוראה במקצועות הליבה. אך מהר מאוד היא הבינה שיש לה אפשרות להעניק לתלמידים הרבה מעבר לסיוע לימודי – היא רצתה לעורר בהם סקרנות, לחשוף אותם לעולם המדע וההנדסה ולפתוח בפניהם אופקים חדשים. בשיתוף פעולה עם המורה למדעים, היא הציעה לקחת את ההתנדבות שלה צעד קדימה ולהוביל פרויקט יוצא דופן, המשלב למידה חווייתית, יצירתיות וחשיבה מחוץ לקופסה. כך היא הפכה להיות לא רק תומכת הוראה, אלא מנחת ניצוצות שמעוררת השראה בקרב התלמידים.

אתגר הביצה – כשהנדסה פוגשת את הדמיון

הפרויקט המרתק שהובילה נירית היה "אתגר הנחיתה על הירח" – פעילות המדמה אתגרים הנדסיים אמיתיים כמו אלו של "בראשית", החללית הישראלית. המשימה: להנחית ביצה על הקרקע מגובה רב מבלי שתישבר. התלמידים נדרשו לבנות מתקן שיגן על הביצה, ובמהלך ארבעה שיעורים אינטנסיביים הם חוו תכנון הנדסי, עבודה עם תקציב מוגבל, פתרון בעיות והתנסו בשיתוף פעולה קבוצתי.

"מה שהיה מעניין הוא כמה הם נכנסו לזה," מספרת נירית. "בהתחלה הם רצו ישר לבנות, אבל הכרחתי אותם לעצור ולתכנן. זו הייתה הפעם הראשונה שהם נחשפו לחשיבה הנדסית מסודרת, להבין שצריך לתכנן, להבין איפה האתגרים, לחשוב על חלופות, איך עובדים במסגרת תקציב ובאילו חומרים אפשר להשתמש" בשלב מסוים, היא אף הכניסה מכשולים בלתי צפויים, כמו שינוי גובה הזריקה והגבלת החומרים הזמינים, כדי לאפשר להם להתמודד עם בלת"מים ולדמות עבודה על פרויקטים אמיתיים.

השפעה מעבר לכיתה

מה שהפתיע את נירית יותר מכל היה המעורבות של התלמידים גם מחוץ לכיתה. "בשיעור השני הם הגיעו ואמרו לי – 'ניסינו בבית וזה הצליח לנו!'. זה הרגע שבו הבנתי שזה באמת תפס אותם. זה לא נשאר רק בכיתה ובספר". מעבר לאתגר עצמו, היא דאגה לחבר את הפרויקט לעולם האמיתי – מהנדסת שעומדת מול כיתה ועד ליישומים טכנולוגיים בחיי היום-יום.

ההתלהבות של התלמידים מהפרויקט הייתה עצומה, וכך התעצמה אצל נירית החוויה המרגשת : "יש כאן אתגר כי התלמידים מאוד סקרנים, ובית הספר רוצה לעורר אצלם סקרנות אבל זה לא תמיד מתאפשר ע"י המערכת, וגם לא תמיד בבית. זה היה מאתגר לגרום להם להסתקרן – הם היו סקפטיים בהתחלה, אבל בסוף ראיתי את הברק בעיניים שלהם."

כעת, נירית כבר חושבת על המפגשים הבאים – איך להמשיך לעורר השראה בקרב התלמידים, איך לגרום להם להסתכל על העולם דרך עיניים הנדסיות, **ואיך להראות להם שהעתיד נמצא בידיים שלהם**. הפרויקט שלה הוא רק דוגמה אחת לכוחו של חינוך יצירתי – וההשפעה של מתנדבת אחת שיכולה לשנות את הדרך בה ילדים תופסים את המדע והטכנולוגיה.

אין ספק, כשניצוץ של סקרנות נדלק – הוא יכול לשנות חיים.

תשוקה השראה קהילה

ניצוצות של שינוי: איך תכנית ניצוצות הפכה לחלק מה DNA הבית ספרי

במרכז הוד השרון, בבית הספר חטיבת הביניים השקמים, מתקיימת כבר שש שנים ברציפות תוכנית ניצוצות – והיא הרבה יותר מעוד יוזמה חינוכית. עבור **אורית קורן**, מנהלת החטיבה, ניצוצות היא חלק בלתי נפרד מהחינוך, מהקהילה ומהזהות הבית-ספרית.

"החטיבה שלנו הוקמה לפני שבע שנים, וכבר מהשנה השנייה, הפכה התוכנית לחלק מה-DNA שלנו," מספרת קורן. "אני הגעתי לכאן מחטיבת שזר בכפר סבא, שם הכרתי את התוכנית והבנתי את הערך העצום שהיא מביאה. ברגע שהתחלתי לנהל את החטיבה בהוד השרון, היה לי ברור שאני רוצה להביא אותה לכאן."

ניצוץ "הכל תלוי בקול שבראש" - שירלי גולדשטיין

חינוך בקהילה: חיבור שלא ניתן לוותר עליו

ניצוצות היא לא רק תוכנית שמעוררת השראה, אחד מהערכים המובילים אותה היא הקשר לקהילה.

הפעלתה מתקיימת מתוך ההבנה שחינוך מתקיים בתוך הקשר קהילתי רחב. "הקהילה בהוד השרון מאוד חזקה ומשמעותית," אומרת קורן. "ההורים כאן מעורבים, מחויבים, ויש להם הרבה מה לתרום. אחד הדברים שאני הכי מתגאה בהם הוא שיש לנו הורים שמתנדבים כבר שבע שנים ברצף! הם התחילו כשהילדים שלהם היו תלמידים בחטיבה, וממשיכים גם אחרי שהם כבר עברו לתיכון. זו עדות לחיבור העמוק שהתוכנית יוצרת."

להעניק לתלמידים השראה – ולפתוח להם אופקים חדשים

התכנית חושפת את התלמידים למגוון רחב של תחומים, מקצועות ותחביבים – אלו נושאים וחוויות שלא תמיד נמצאות בסילבוס הבית-ספרי. "אני אומרת תמיד במפגשי החשיפה של התכנית – אם אני הייתי נחשפת לכל התחומים האלה כשהייתי תלמידה, אני לא בטוחה שהייתי בוחרת בהוראה. אין לי ספק שלתוכנית יש השפעה אמיתית. ראיתי תלמידים שנדלקו על תחום מסוים, וזה הוביל אותם לכיוון מקצועי חדש. אני זוכרת במיוחד תלמיד אחד מהחטיבה הקודמת שלי, שהשתתף במפגש שבו לקחו אותם לפלמחים, וזה גרם לו לחלום ולעשות הכל בדרך להיות טייס. זו בדיוק המטרה – להעניק השראה ולתת כיוונים חדשים לילדים בגיל הקריטי הזה."

ניצוץ "צילום אומנותי מהסמארטפון" שני שלגי

במהלך השנים, עברה החטיבה שינויים מבניים ולוגיסטיים – כולל המעבר ללוח לימודים של חמישה ימים בשבוע, מהלך שיכול היה לאיים על המשכיות התוכנית. "בהתחלה היה חשש שאיבוד ימי שישי יפגע במספר המתנדבים, אבל הצלחנו להתגבר על האתגר הזה. התכנית נשארה, הסתגלנו, והתאמנו את הפורמט למציאות החדשה," מספרת קורן. "אני באמת חושבת שאם מאמינים בה והם הצוות הבית ספרי מגוייס ורתום – בכל מצב, בין אם זה קורונה/ מלחמה/ מזג איר סוער שמצריך שינוי בתכניות – לא ויתרנו עליה. תמיד מצאנו דרך להמשיך וליישם את הרוח של 'ניצוצות' בבית הספר."

חטיבת הביניים השקמים היא דוגמה חיה לכוח של תוכנית כמו "ניצוצות" – תוכנית שמצליחה לשלב בין חינוך, קהילה והשראה, וליצור שינוי אמיתי שממשיך להדהד גם שנים אחרי שהתלמידים עוזבים את שערי בית הספר.

וכששואלים את אורית מה הסוד, התשובה שלה פשוטה: להאמין בילדים, להאמין בקהילה – ולתת לניצוץ להבעיר את הדרך.

לסיום,

חג הפסח מזכיר לנו את הכוח שבחירות, בצמיחה ובהתחלות חדשות – ממש כמו ניצוץ. תודה שאתם ממשיכים לפתוח לתלמידים דלתות לעולמות חדשים, לעודד אמונה ויכולת, ולחולל שינוי אמיתי במערכת החינוך.

כשיש ניצוץ בלב, ותשוקה בעיניים, אפשר לשנות את העולם.

תודה שאתם עוזרים לנו לשנות חיים של אלפי בני נוער בארץ.

חג פסח שמח!

המשיכו לעקוב אחר העשייה שלנו כאן

ניצוצות